

QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ DU LỊCH SINH THÁI TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH HIỆN NAY

PHẠM THANH BÌNH^(*)

Tóm tắt: Thành phố Hồ Chí Minh có nhiều tiềm năng, lợi thế phát triển nhiều loại hình du lịch, trong đó có loại hình du lịch sinh thái. Trong những năm qua, công tác quản lý nhà nước về du lịch nói chung và du lịch sinh thái nói riêng, của chính quyền Thành phố đạt được một số kết quả nhất định, đóng góp đáng kể vào ngân sách, song thực tế vẫn còn tồn tại hạn chế cần khắc phục. Bài viết “Quản lý Nhà nước về du lịch sinh thái tại Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay” làm rõ khái niệm quản lý nhà nước về du lịch sinh thái, đánh giá thực trạng quản lý nhà nước về du lịch sinh thái của thành phố hiện nay, đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước về du lịch sinh thái tại Thành phố Hồ Chí Minh trong thời gian tới.

Từ khóa: Du lịch sinh thái; quản lý nhà nước; Thành phố Hồ Chí Minh.

Abstract: Ho Chi Minh City has many potentials and advantages for developing various forms of tourism, including eco-tourism. In recent years, the state management of tourism in general and eco-tourism in particular by the city government has achieved certain results, making a significant contribution to the budget. However, there are still existing limitations that need to be addressed. The article “State Management of eco-tourism in Ho Chi Minh City at presents” clarifies the concept of state management of eco-tourism, assesses the current situation of state management of eco-tourism in the city, and proposes some solutions to enhance the effectiveness of state management of eco-tourism in Ho Chi Minh City in the coming time.

Keywords: Ecotourism; state management; Ho Chi Minh City.

Ngày nhận bài: 25/12/2023; Ngày sửa bài: 08/01/2024; Ngày duyệt đăng bài: 27/02/2024.

Mở đầu

Trong những năm qua, du lịch là một trong những ngành phát triển mạnh và góp phần không nhỏ trong việc phát triển kinh tế xã hội của đất nước nói chung, của Thành phố Hồ Chí Minh nói riêng. Vì vậy, quản lý nhà nước về du lịch nói chung, du lịch sinh thái nói riêng là toàn bộ quá trình quản lý của nhà nước đối với hoạt động du lịch như: xây dựng, ban hành, thực hiện các văn bản quy định quản lý nhà nước và kiểm tra quá trình hoạt động du lịch, du lịch sinh thái. Trong giới hạn bài viết, tác giả làm rõ khái niệm quản lý nhà nước về du lịch sinh thái, đánh giá thực trạng quản lý nhà nước du lịch sinh thái tại Thành phố Hồ Chí Minh từ năm 2017 đến nay. Từ đó xác định những thành tựu đạt được, hạn

chế, nguyên nhân, đề xuất một số giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước về du lịch sinh thái tại Thành phố Hồ Chí Minh trong thời gian tới.

1. Khái niệm quản lý nhà nước về du lịch sinh thái

1.1. Khái niệm du lịch sinh thái

Theo học giả Hector Ceballos-Lascurain - nhà nghiên cứu tiên phong người Mexico (Mê-xi-cô), từ năm 1987, đã đưa ra định nghĩa “Du lịch sinh thái là du lịch đến những khu vực tự nhiên còn ít bị thay đổi, với những mục đích đặc biệt: nghiên cứu, tham quan với ý thức trân trọng thế giới hoang dã và những giá trị văn hóa được khám phá”. Đến năm 2002, Tổ chức du lịch Thế giới (UNWTO) đưa ra thông điệp

^(*) NCS., Khoa Luật, Học viện Khoa học xã hội; Email: binhv8system@gmail.com

¹ Nguyễn Văn Thật, “Ý kiến mới về du lịch sinh thái”, Tạp chí khoa học Đại học Đồng Nai, số 01/2016.

“Du lịch sinh thái chìa khóa để phát triển bền vững” đã hướng các quốc gia đến phát triển sinh thái như một loại hình du lịch cơ bản của sự phát triển bền vững².

Ở Việt Nam từ giữa thập kỷ 90 của thế kỷ 20, khái niệm du lịch sinh thái được đề cập trong Hội thảo quốc gia do Tổng cục Du lịch Việt Nam phối hợp tổ chức từ ngày 7-9 tháng 9 năm 1999 với chủ đề “Xây dựng chiến lược phát triển du lịch sinh thái ở Việt Nam”, đưa ra định nghĩa “Du lịch sinh thái là loại hình du lịch dựa vào thiên nhiên và văn hóa bản địa, gắn với giáo dục môi trường, có đóng góp cho nỗ lực bảo tồn và phát triển bền vững, với sự tham gia tích cực của cộng đồng địa phương”³. Các nội dung cơ bản về du lịch sinh thái đề cập trong Hội thảo được nhà làm luật tiếp thu, xây dựng hoàn thiện pháp Luật Du lịch Việt Nam sau này.

Cụ thể tại Điều 4, Luật Du lịch Việt Nam năm 2005 nêu “Du lịch sinh thái là hình thức du lịch dựa vào thiên nhiên, gắn với bản sắc văn hoá địa phương với sự tham gia của cộng đồng nhằm phát triển bền vững”⁴. Đến Luật Du lịch Việt Nam năm 2017, tại Điều 3 quy định “Du lịch sinh thái là loại hình du lịch dựa vào thiên nhiên, gắn với bản sắc văn hoá địa phương, có sự tham gia của cộng đồng dân cư, kết hợp giáo dục về bảo vệ môi trường”⁵, đã mở rộng nội hàm có sự kết hợp giáo dục và bảo vệ môi trường. Tuy nhiên, khái niệm đã bỏ đi nội dung “phát triển bền vững”, đây là nội dung rất quan trọng đối với du lịch sinh thái.

Từ định nghĩa trên, cho thấy khái niệm du lịch sinh thái được quy định trong pháp Luật Du lịch Việt Nam hiện hành đã bao hàm các nội dung cơ bản về du lịch sinh thái vốn là loại hình du lịch gắn với thiên nhiên, gắn với bản sắc văn hóa địa phương, không làm biến đổi hệ sinh thái, du lịch sinh thái còn gắn liền ý thức trách nhiệm bảo vệ môi trường, nâng cao mức độ giáo dục đối với môi trường sinh thái và sự bình an của cộng đồng địa phương, không làm giảm thiểu tác động tiêu cực đến văn hóa và môi trường, góp phần phát triển bền vững cộng đồng. Một phần thu nhập từ hoạt động du lịch sinh thái được tái đầu tư trực tiếp vào bảo vệ các đối tượng du lịch cũng như nâng cao mức sống cộng đồng địa phương thông qua sự tham gia có tổ chức của họ.

1.2. Khái niệm quản lý nhà nước về du lịch sinh thái

Theo giáo trình Kinh tế du lịch và giáo trình Quản lý hành chính nhà nước đưa ra khái niệm “Quản lý nhà nước là sự tác động có tổ chức và điều chỉnh của quyền lực nhà nước đối với các quá trình xã hội và hành vi hoạt động của con người, để duy trì và phát triển các mối quan hệ xã hội và trật tự pháp luật nhằm thực hiện những chức năng và nhiệm vụ của nhà nước trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội và bảo vệ tổ quốc xã hội chủ nghĩa”⁶. Khái niệm trên được hiểu theo nghĩa hẹp, là một dạng quản lý xã hội đặc biệt, mang tính quyền lực nhà nước và sử dụng công cụ chính sách, pháp luật để điều chỉnh hành vi của tổ chức, cá nhân trên tất cả các mặt đời sống xã hội do các cơ quan trong bộ máy nhà nước thực

² Đỗ Thị Thanh Hoa (2016), *Những vấn đề đặt ra trong phát triển du lịch sinh thái ở Việt Nam*, Viện Nghiên cứu phát triển du lịch.

³ Tổng cục Du lịch Việt Nam (1999), *Xây dựng chiến lược phát triển Du lịch sinh thái ở Việt Nam*, Hội thảo Quốc gia.

⁴ Quốc Hội (2005), *Luật Du lịch số 44/2005/QH14*, ngày 14 tháng 6 năm 2005.

⁵ Quốc Hội (2017), *Luật Du lịch số 09/2017/QH14*, ngày 19 tháng 6 năm 2017.

⁶ Học viện Hành chính Quốc gia (2011), *Giáo trình quản lý hành chính nhà nước*, tập 1, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội.

hiện, nhằm phục vụ nhân dân, duy trì ổn định và phát triển của xã hội.

Bên cạnh đó, hiện nay có nhiều quan điểm khác nhau về quản lý nhà nước về du lịch, như theo Phạm Hồng Long thì “*Quản lý nhà nước về du lịch là sự tác động có tổ chức và điều chỉnh bằng quyền lực pháp luật nhà nước đối với các quá trình, các hoạt động du lịch của con người để duy trì và phát triển ngày càng cao các hoạt động du lịch trong nước và du lịch quốc tế nhằm đạt được các hiệu quả kinh tế xã hội mà nhà nước đặt ra*”⁷. Tác giả cho rằng quản lý nhà nước về du lịch, du lịch sinh thái là sự tác động có tổ chức của nhà nước thông qua công cụ và phương thức mang bản chất quyền lực nhà nước để điều chỉnh và định hướng cho hoạt động du lịch nhằm đạt được những mục tiêu định trước của nhà nước.

Từ những phân tích trên, có thể đưa ra khái niệm quản lý nhà nước về du lịch sinh thái là việc các cơ quan quản lý nhà nước từ trung ương đến địa phương sử dụng các công cụ quyền lực của mình tác động vào đối tượng hoạt động du lịch sinh thái để định hướng, vận động, phát triển đạt được mục tiêu đề ra. Đồng thời, tạo điều kiện tốt nhất cho các tổ chức, cá nhân, doanh nghiệp thuộc các thành phần kinh tế khác nhau hoạt động có hiệu quả. Trên cơ sở dựa vào tiềm năng du lịch sinh thái vốn có để giữ gìn, bảo tồn và phát huy các giá trị tài nguyên thiên nhiên, tài nguyên du lịch nhân văn và các giá trị bản sắc văn hoá địa phương; phát triển nguồn nhân lực thu hút sự tham gia của cộng đồng dân cư, giải quyết việc làm, xóa đói giảm nghèo nâng cao đời sống nhân dân; kết hợp giáo dục, bảo vệ môi trường bền vững, góp phần phát triển kinh tế xã hội của địa phương, đất nước.

2. Thực trạng quản lý nhà nước về du lịch sinh thái tại Thành phố Hồ Chí Minh, từ năm 2017 đến nay

2.1. Xây dựng và tổ chức thực hiện quy hoạch, kế hoạch về du lịch sinh thái

Từ năm 2017 đến nay các cơ quan trung ương đã ban hành các văn bản có liên quan đến du lịch thành phố như: Nghị quyết số 08-NQ/TW ngày 16 tháng 01 năm 2017 của Bộ Chính trị về phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn; Luật Du lịch năm 2017; Nghị định số 168/2017/NĐ-CP ngày 31 tháng 12 năm 2017 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều của Luật Du lịch năm 2017; Quyết định số 1528/QĐ-TTg ngày 14 tháng 9 năm 2021 của Thủ tướng Chính phủ về việc phê duyệt nhiệm vụ điều chỉnh quy hoạch chung Thành phố Hồ Chí Minh đến năm 2040, tầm nhìn đến năm 2060; Nghị quyết số 98/2023/QH15 của Quốc hội thí điểm cơ chế, chính sách đặc thù phát triển Thành phố Hồ Chí Minh; Quyết định số 826/QĐ-TTg của Chính phủ, ngày 12 tháng 6 năm 2020 về phê duyệt chủ trương đầu tư mở rộng dự án Khu đô thị du lịch lấn biển Cần Giờ, Thành phố Hồ Chí Minh (Tp.HCM).

Đối với Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh đã ban hành văn bản kịp thời lãnh, chỉ đạo lĩnh vực du lịch của thành phố như: Chỉ thị số 07-CT/TU ngày 16 tháng 9 năm 2016 về nhiệm vụ phát triển ngành du lịch Thành phố đến năm 2020. Đặc biệt, là Nghị quyết 12-NQ/TU, ngày 26 tháng 9 năm 2022 về định hướng phát triển huyện Cần Giờ đến năm 2030. Đây là Nghị quyết có ý nghĩa rất quan trọng thể hiện sự quan tâm và tầm nhìn của lãnh đạo Thành phố đối với du lịch sinh thái.

⁷ IUCN tại Việt Nam (2008), *Hướng dẫn quản lý khu bảo tồn thiên nhiên, Một số kinh nghiệm và bài học quốc tế*, Cơ quan xuất bản IUCN Việt Nam, Hà Nội.

Ngoài ra chính quyền Thành phố ban hành nhiều văn bản có liên quan đến du lịch, du lịch sinh thái như: Quyết định số 655/QĐ-UBND ngày 12 tháng 02 năm 2018 quy định hướng dẫn thực hiện Nghị quyết số 10/2017/NQ-HĐND ngày 07 tháng 12 năm 2017 của HĐND Thành phố ban hành quy định về khuyến khích chuyển dịch cơ cấu nông nghiệp đô thị trên địa bàn Thành phố giai đoạn (2017-2020); Kế hoạch số 1567/KH-SDL ngày 13 tháng 11 năm 2018 của Sở Du lịch Thành phố về phát triển sản phẩm du lịch nông nghiệp gắn với thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới trên địa bàn huyện Củ Chi, giai đoạn (2018-2019); Quyết định số 1504/QĐ-UBND ngày 19 tháng 4 năm 2019 của Ủy ban nhân dân (UBND) Thành phố về ban hành Đề án khuyến khích hỗ trợ người dân tham gia làm du lịch trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh, giai đoạn (2019-2020); Kế hoạch số 1162/KH-UBND ngày 29 tháng 3 năm 2019 về xây dựng Chiến lược phát triển du lịch Thành phố Hồ Chí Minh đến năm 2030; Kế hoạch số 4311/KH-UBND ngày 20 tháng 12 năm 2021 về triển khai Đề án phát triển du lịch thông minh trên địa bàn Tp.HCM giai đoạn (2021-2025); Kế hoạch số 6051/KH-UBND ngày 01 tháng 12 năm 2023 của UBND Thành phố về triển khai thực hiện Nghị quyết số 82/NQ-CP ngày 18 tháng 5 năm 2023 của Chính phủ về nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu đẩy mạnh nhanh phục hồi, tăng tốc phát triển du lịch hiệu quả, bền vững. Cùng nhiều văn bản quản lý nhà nước về du lịch, du lịch sinh thái khác chính quyền Thành phố đã triển khai thực hiện quyết liệt nhằm đưa ngành du lịch là ngành kinh tế mũi nhọn.

2.2. Tổ chức bộ máy quản lý nhà nước về du lịch, du lịch sinh thái

Công tác quản lý nhà nước về du lịch, du lịch sinh thái của Tp. HCM do Sở Du

lịch Thành phố làm thường trực, cơ quan Sở Du lịch Thành phố được thành lập theo Quyết định số 32/2014/QĐ-UBND ngày 06 tháng 10 năm 2017 của UBND Tp.HCM, thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn như: Chấp hành, tổ chức thực hiện các văn bản quy phạm pháp luật của nhà nước về quản lý du lịch; nghiên cứu các văn bản chỉ đạo, trình UBND Thành phố ban hành văn bản chỉ đạo thực hiện các chế độ chính sách về quản lý ngành, lĩnh vực thuộc quyền hạn, các biện pháp cải cách hành chính nhà nước thuộc lĩnh vực quản lý nhà nước về du lịch, du lịch sinh thái; tuyên truyền phổ biến, giáo dục pháp luật theo chuyên ngành du lịch; hướng dẫn, kiểm tra, giám sát các ngành, các cấp, các tổ chức xã hội, đơn vị cơ sở, doanh nghiệp và các cá nhân trong việc thi hành các văn bản quy phạm pháp luật của nhà nước; nghiên cứu, đề xuất, kiến nghị UBND Thành phố và Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch sửa đổi, bổ sung, cụ thể hóa các chính sách chế độ có liên quan đến hoạt động du lịch phù hợp thực tế Thành phố...

Sở Du lịch Thành phố được tổ chức, hoạt động theo Quyết định số 13/2017/QĐ-UBND ngày 14 tháng 3 năm 2017 của UBND Thành phố về ban hành quy chế tổ chức và hoạt động của Sở du lịch Thành phố. Hiện nay, bộ máy nhân sự của Sở Du lịch Thành phố có 01 Giám đốc, 02 Phó Giám đốc và hơn 65 cán bộ, công chức, viên chức, người lao động với các phòng chuyên môn như: Văn phòng, Thanh tra, Phòng Quản lý Lữ hành, Phòng Quản lý cơ sở lưu trú du lịch, Phòng Quy hoạch, phát triển tài nguyên du lịch, Phòng Công nghệ - Thông tin du lịch. Ngoài ra Sở còn có 02 đơn vị sự nghiệp trực thuộc là Trung tâm xúc tiến Du lịch Thành phố Hồ Chí Minh và Tạp chí Du lịch Thành phố Hồ Chí Minh. Với lực lượng bộ máy nhân sự quản lý nhà nước về du lịch, du lịch sinh thái của Thành phố

đang hoạt động khá tốt đảm bảo thực hiện được các nhiệm vụ đề ra hàng năm.

2.3. Công tác đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực

Trong thời gian qua chính quyền Thành phố thường xuyên phối hợp với các tổ chức trong và ngoài nước, các trường Trung cấp, Cao đẳng, Đại học trên địa bàn Thành phố tổ chức các hoạt động đào tạo, bồi dưỡng theo kế hoạch đề ra, nhằm nâng cao chuyên môn, nghiệp vụ du lịch, đặc biệt là nâng cao kỹ năng sử dụng ngoại ngữ cho các đối tượng tham gia hoạt động du lịch, du lịch sinh thái, kết quả đã tổ chức hơn 68 cuộc tập huấn, thu hút hơn 7.032 người tham gia. Bên cạnh đó, từ năm 2018 đến nay chính quyền Thành phố đã tiếp nhận và thụ lý hơn 6.596 hồ sơ đề nghị cấp, đổi thẻ hướng dẫn viên du lịch. Hiện nay, tổng số hướng dẫn viên du lịch được cấp thẻ cho đến hiện nay trên địa bàn Thành phố hơn 7.749 hướng dẫn viên du lịch bao quốc tế và thẻ nội địa⁸. Với lực lượng hướng dẫn viên du lịch nêu trên cho thấy nguồn nhân lực hướng dẫn viên của Thành phố khá đông, có xu hướng tăng thêm hàng năm, chất lượng ngày càng được nâng lên.

2.4. Công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật

Hàng năm chính quyền Thành phố quan tâm đến công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật nhằm nâng cao nhận thức của các đối tượng tham gia loại hình du lịch sinh thái. Một số hoạt động tuyên truyền pháp luật, quảng bá du lịch sinh thái được thực hiện trong khuôn khổ Ngày Hội du lịch, Tuần lễ du lịch Thành phố đã hỗ trợ các điểm du lịch sinh thái nông nghiệp, nông thôn gắn với nông thôn

mới của Nông trang xanh, làng nghề bánh tráng Phú Hòa Đông, khu nông nghiệp công nghệ cao, các huyện ngoại thành tham gia các gian hàng quảng bá sản phẩm gắn với phát triển du lịch sinh thái. Phối hợp với Tổng Lãnh sự quán Thái Lan tổ chức lớp bồi dưỡng ngắn ngày về kiến thức quản lý du lịch cho các doanh nghiệp. Phối hợp tổ chức tập huấn về du lịch sinh thái, nông thôn, cộng đồng cho người dân các huyện. Phối hợp tổ chức lớp bồi dưỡng kiến thức du lịch, kỹ năng nghiệp vụ dành cho các cơ sở kinh doanh ăn uống tại các khu phố ẩm thực trên địa bàn Thành phố, tổng cộng các lớp có hơn 3.922 người tham gia. Đồng thời, quảng bá các sản phẩm du lịch sinh thái đến với du khách trong và ngoài nước, giúp cho các doanh nghiệp lữ hành quan tâm tìm hiểu khai thác tiềm năng, lợi thế về du lịch sinh thái các quận, huyện của Thành phố nhiều hơn, việc phát triển du lịch sinh thái được xem là hướng đi mới cho ngành du lịch của Thành phố trong tương lai.

2.5. Hoạt động xúc tiến thương mại và hợp tác trong nước và quốc tế

Chính quyền Thành phố đã tổ chức các hoạt động thường niên như: Lễ hội Áo dài Tp.HCM (lần thứ 9); Hội chợ Du lịch quốc tế Tp.HCM (lần thứ 17); Ngày hội Du lịch Tp.HCM (lần thứ 19). Đặc biệt, năm 2023 tổ chức chương trình Lễ hội Sông nước và thực hiện chương trình liên kết hợp tác phát triển du lịch giữa Thành phố Hồ Chí Minh với các thành phố trực thuộc trung ương, các vùng kinh tế trong cả nước. Đến nay Thành phố đã xây dựng cảm nang giới thiệu về du lịch sinh thái, công nhận trên 66 sản phẩm OCOP là sản phẩm nông nghiệp tiêu biểu. Tổ chức nhiều hoạt động nổi bật như: liên hoan ẩm thực Đất Phương

⁸ Kế hoạch số 55/KH-SDL, ngày 05 tháng 01 năm 2024 của Sở Du lịch Thành phố Hồ Chí Minh, kế hoạch phát triển ngành du lịch Thành phố năm 2024.

Nam, lễ hội trái cây Nam Bộ, tổ chức thành công Lễ hội Tết Việt, giải Marathon quốc tế, Festival hoa lan, Liên hoan ẩm thực món ngon các nước, Đêm Việt Nam, Lễ hội Nghinh Ông Cầu Giời...

2.6. Công tác thanh tra, kiểm tra, xử phạt vi phạm hành chính trong hoạt động, du lịch, du lịch sinh thái

Công tác thanh tra, kiểm tra, xử phạt vi phạm hành chính trong hoạt động, du lịch, du lịch sinh thái được Thanh tra Sở du lịch triển khai thực hiện thường xuyên, nhằm kịp thời phát hiện các đối tượng tham gia hoạt động lĩnh vực du lịch vi phạm pháp luật. Đồng thời hướng dẫn, tuyên dương khen thưởng các tập thể, cá nhân có thành tích xuất sắc trong hoạt động du lịch, du lịch sinh thái. Kết quả từ năm 2018 đến nay, Thanh tra Sở du lịch đã tổ chức kiểm tra trên 1.795 trường hợp, lập biên bản xử phạt vi phạm hành chính 295 trường hợp, với tổng số tiền 1,674 tỷ đồng.

Ngành du lịch nói chung, loại hình du lịch sinh thái Thành phố nói riêng từ (2017-2023) không ngừng tăng trưởng, cụ thể năm 2017 tổng số lượng du khách đến Thành phố đạt 31,3 triệu lượt khách, tăng 18,5% so với năm trước, doanh thu đạt 116 ngàn tỷ đồng, tăng 12,6% so với cùng kỳ; Năm 2023 tổng số lượng du khách đạt khoảng 35 triệu lượt khách, doanh thu ước đạt 160 ngàn tỷ đồng, tăng 22% so với cùng kỳ. Nếu không tính yếu tố khách quan ảnh hưởng nặng nề của tình hình dịch bệnh Covid-19 trong 2020, 2021 thì giai đoạn năm 2017- 2019 và giai đoạn năm 2022-2023 bình quân số lượng khách du lịch đến Thành phố và doanh thu du lịch tăng mạnh.

Tỷ lệ đóng góp của du lịch vào GRDP của Thành phố dao động trong khoảng 10% -11% trong giai đoạn (2017-2019) và năm 2022 tăng trưởng khách quốc tế đến Thành phố bình quân đạt hơn 16%, khách nội địa đạt 14%, tổng doanh thu du lịch đạt hơn 13%⁹. Tuy nhiên riêng tốc độ tăng trưởng của loại hình sản phẩm du lịch sinh thái mỗi năm Thành phố ước tính chỉ chiếm khoảng 20%-30% trong mức độ tăng trưởng của ngành du lịch, đạt khoảng 1,8 triệu lượt khách, đóng góp khoảng 15% trên tổng doanh thu về du lịch của Thành phố¹⁰. Riêng năm 2022 -2023 tình hình du lịch sau đại dịch đã phục hồi và phát triển nên mức độ tăng trưởng về khách du lịch và doanh thu du lịch tăng đột biến tương đương với trước khi đại dịch diễn ra. Tuy nhiên đây là con số khiêm tốn của loại hình du lịch sinh thái đóng góp vào ngân sách chung của ngành du lịch Thành phố vốn có nhiều tiềm năng, lợi thế nhưng chưa được khai thác đúng mức. Từ đó cần đánh giá thực trạng kết quả, khó khăn, tồn tại để tìm ra những giải pháp hiệu quả để nâng cao quản lý nhà nước về du lịch sinh thái.

3. Một số hạn chế và nguyên nhân

Bên cạnh những kết quả đạt được bước đầu trong quản lý nhà nước về du lịch sinh thái tại Thành phố, vẫn còn một số hạn chế như:

Một số văn bản có liên quan đến du lịch của Trung ương, Thành ủy, HĐND Thành phố triển khai thực hiện còn chậm mang lại hiệu quả chưa cao. Do tại một số cơ quan, đơn vị người đứng đầu chưa đề ra nhiều giải pháp hiệu quả để hỗ trợ, hướng dẫn chủ đầu tư, chủ nhà vườn, điểm, khu du lịch sinh thái phát triển sản phẩm du lịch để nâng cao đời sống kinh tế. Ngoài ra do

⁹ Ủy ban nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh (2021), *Báo cáo kết quả “Thực hiện Luật du lịch”*.

¹⁰ Sở Du lịch Thành phố Hồ Chí Minh (2021), *Báo cáo tiềm năng, thực trạng và định hướng phát triển du lịch nông thôn*.

ảnh hưởng bởi các thủ tục hành chính chưa được hoàn thiện và công tác phối hợp của các đơn vị liên quan chưa được chặt chẽ, đồng bộ và thống nhất.

Đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức đang làm việc trong bộ máy lý nhà nước về du lịch có chuyên môn đào tạo đúng ngành du lịch sinh thái chưa nhiều. Do đó chất lượng, số lượng đội ngũ quản lý nhà nước về du lịch sinh thái của Thành phố còn hạn chế về chuyên môn, chưa am hiểu sâu lĩnh vực phụ trách, nên khó chưa có nhiều tham mưu sáng tạo, đột phá phát triển du lịch sinh thái hiệu quả.

Đến nay, nguồn nhân lực du lịch sinh thái số lượng còn thiếu, chất lượng yếu, còn nhiều biến động về số lượng do ảnh hưởng của dịch bệnh Covid-19. Bên cạnh đó, công tác đào tạo của các trường, viện, trung tâm trên địa bàn Thành phố chưa thật sự hiệu quả, do một số đơn vị đào tạo chưa gắn với nhu cầu thực tiễn của thị trường lao động ngành du lịch sinh thái.

Công tác tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật về chuyên sâu về du lịch sinh thái chưa được quan tâm đúng mức, chưa phổ quát đến mọi đối tượng. Do chưa đa dạng hóa hình thức tuyên truyền trên không gian mạng xã hội về du lịch, du lịch sinh thái, còn chậm cập nhật các tin bài trên trang thông tin điện tử.

Một số thị trường mới ở Châu Âu, Châu Đại Dương, Trung Đông, Châu Phi, các vùng lãnh thổ có tiềm năng về du lịch sinh thái chưa được quan tâm khai thác nhiều. Do chưa thuận lợi đường bay, một số nước tình hình an ninh quốc gia chưa ổn định, hạn chế một số hoạt động của du khách nước ngoài, chi phí khá cao.

Công tác hậu kiểm tra gặp một số khó khăn nhất định do doanh nghiệp thường

xuyên thay đổi địa chỉ hoặc ngưng hoạt động mà không thông báo. Do quá trình cập nhật biến động các doanh nghiệp chưa thống nhất, đồng bộ, phương thức và trình tự kiểm tra, thanh tra vẫn còn bất cập thể hiện ở sự phối hợp giữa các đơn vị chưa được đồng bộ, thống nhất.

4. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước về du lịch sinh thái tại Thành phố Hồ Chí Minh

Trong thời gian tới, chính quyền Thành phố cần quan tâm tập trung triển khai thực hiện hiệu quả các chủ trương, chính sách của Trung ương, Thành ủy, HĐND Thành phố như: kế hoạch triển khai đề án phát triển du lịch thông minh trên địa bàn Tp.HCM, cần sớm thực hiện đề án chiến lược phát triển du lịch Thành phố đến năm 2030; Đề án về nâng cao đời sống kinh tế của nông dân gắn với hoạt động du lịch sinh thái nông nghiệp, phát triển nông thôn mới trên địa bàn Thành phố; Quyết định của Thành phố về phê duyệt, điều chỉnh quy hoạch khu nông nghiệp dọc theo sông Sài Gòn kết hợp với du lịch sinh thái và dân cư nhà vườn; Quyết định của Chính phủ về phê duyệt dự án Khu đô thị lấn biển Cần Giờ. Đẩy mạnh công tác cải cách hành chính thực hiện các chủ trương, chính khuyến khích phát triển du lịch sinh thái. Tích cực hỗ trợ, hướng dẫn các thủ hành chính cho chủ đầu tư, chủ nhà vườn, điểm, khu du lịch sinh thái phát triển sản phẩm du lịch để nâng cao đời sống kinh tế.

Tăng cường các giải pháp nâng chất lượng, số lượng đội ngũ quản lý nhà nước về du lịch sinh thái của Thành phố, đảm bảo về chuyên môn, nghiệp vụ, có tâm huyết để tham mưu tốt cho lãnh đạo Thành phố và hướng dẫn, hỗ trợ hiệu quả cho các nhà đầu tư phát triển du lịch sinh thái trên địa bàn thành phố.

Thực hiện các chính sách đãi ngộ để thu hút cán bộ quản lý có trình độ chuyên môn, các chuyên gia về du lịch sinh thái, hướng dẫn viên du lịch sinh thái, người lao động phục vụ du lịch sinh thái trên địa bàn Thành phố. Tăng cường công tác đào tạo, bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ, gắn với giải quyết việc làm cho lực lượng lao động là học viên của các đơn vị đào tạo.

Tăng cường công tác tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật về Luật Du lịch hiện hành và các văn bản có liên quan cho các đối tượng với nhiều hình thức phong phú đa dạng, sáng tạo nhất là tuyên truyền trên không gian mạng xã hội.

Phối hợp các cơ quan hữu quan tiếp tục mở rộng thị trường du lịch mới, để thu hút đối tượng khách du lịch quốc tế có nhu cầu tìm hiểu, trải nghiệm về du lịch sinh thái các vùng miền ở nước ta. Đầu tư cơ sở vật chất, hạ tầng, mở đường bay quốc tế đến một số nước có tình hình an ninh quốc gia ổn định, nhằm quảng bá xúc tiến, giới thiệu tiềm năng du lịch sinh thái của nước ta đến với bạn bè quốc tế.

Tiếp tục tăng cường công tác hậu kiểm đối tượng hướng dẫn viên du lịch quốc tế, các doanh nghiệp lữ hành nước ngoài đang hoạt động tại Việt Nam, để kịp thời tuyên dương khen thưởng các tập thể, cá nhân thực hiện tốt. Đồng thời, kịp thời chấn chỉnh các tập thể, cá nhân hoạt động du lịch, du lịch sinh thái có hành vi quy phạm pháp luật, thuần phong mỹ tục, văn hóa bản địa nơi khai thác du lịch.

Kết luận

Với những nội dung của bài viết đã làm rõ được khái niệm quản lý nhà nước về du lịch sinh thái, thực trạng quản lý nhà nước về du lịch sinh thái của Thành phố Hồ Chí Minh với những kết quả đạt được bước đầu, cùng hạn chế tồn tại và nguyên nhân trong công tác này. Đề xuất một số giải pháp hoàn

thiện trong công tác quản lý nhà nước về du lịch sinh thái trong thời gian tới. Kỳ vọng với sự quan tâm lãnh, chỉ đạo kịp thời của Lãnh đạo Đảng, Nhà nước của Trung ương và Thành ủy giúp chính quyền Thành phố phát huy kết quả đạt được, tiềm năng về du lịch sinh thái, thế mạnh của Thành phố sẽ được đầu tư khai thác. Cơ quan quản lý nhà nước tiếp tục phát huy tính năng động, sáng tạo trong quản lý phát triển hiệu quả về du lịch nói chung, du lịch sinh thái nói riêng, góp phần đáng kể vào ngân sách Thành phố.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Văn Thật, “Ý kiến mới về du lịch sinh thái”, Tạp chí *khoa học Đại học Đồng Nai*, số 01/2016.
2. Đỗ Thị Thanh Hoa (2016), *Những vấn đề đặt ra trong phát triển du lịch sinh thái ở Việt Nam*, Viện Nghiên cứu phát triển du lịch.
3. Tổng cục Du lịch Việt Nam (1999), *Xây dựng chiến lược phát triển Du lịch sinh thái ở Việt Nam*, Hội thảo Quốc gia.
4. Quốc Hội (2005), *Luật Du lịch số 44/2005/QH14*, ngày 14 tháng 6 năm 2005.
5. Quốc Hội (2017), *Luật Du lịch số 09/2017/QH14*, ngày 19 tháng 6 năm 2017.
6. Học viện Hành chính Quốc gia (2011), *Giáo trình quản lý hành chính nhà nước*, tập 1, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội.
7. IUCN tại Việt Nam (2008), *Hướng dẫn quản lý khu bảo tồn thiên nhiên, Một số kinh nghiệm và bài học quốc tế*, Cơ quan xuất bản IUCN Việt Nam, Hà Nội.
8. Sở Du lịch Thành phố Hồ Chí Minh (2024), *Kế hoạch số 55/KH-SDL*, ngày 05 tháng 01 năm 2024 *kế hoạch phát triển ngành du lịch Thành phố năm 2024*